# ЎРТАЧИРЧИҚ ТУМАНЛАРАРО ИҚТИСОДИЙ СУДИНИНГ

## ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

### Ўртачирчиқ тумани

2024 йил 18 март

Ўртачирчиқ туманлараро иқтисодий суди судьяси Х.Н.Равшанов раислигида, судья ёрдамчиси Ф.Қулматов котиблигида, даъвогар вакили М.Турматов (судга тақдим этган ишончномаси асосида) ва жавобгар вакили Д.Садиков (судга тақдим этган ишончномаси асосида) иштирокида, даъвогар – Ўртачирчиқ тумани фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши "Mirza-Nur" фермер хўжалиги манфаатида жавобгар – "Zernoff" масъулияти чекланган жамияти ҳисобидан "Mirza-Nur" фермер хўжалиги фойдасига 30 720 163 сўм асосий қарз, 15 360 081 сўм пеня ва суд харажатини ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича иқтисодий ишни Ўртачирчиқ туманлараро иқтисодий судининг биносида, очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

#### аниқлади:

Даъвогар – Ўртачирчиқ тумани фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши "Мігza-Nur" фермер ҳўжалиги манфаатида Ўртачирчиқ туманлараро иқтисодий суди даъво ариза билан мурожаат қилиб, жавобгар – "Zernoff" масъулияти чекланган жамияти ҳисобидан "Мігza-Nur" фермер ҳўжалиги фойдасига 30 720 163 сўм асосий қарз, 15 360 081 сўм пеня ва суд ҳаражатини ундиришни сўраган.

Даъвогар вакили суд мажлисида иштирок этиб, ҳисоб-китобларга асосан даъво аризадаги жавобгар – "Zernoff" масъулияти чекланган жамияти ҳисобидан "Mirza-Nur" фермер хўжалиги фойдасига ундириладиган ҳаҳдорлик йўҳлигини айтиб, ҳонуний ва адолатли ҳарор ҳабул ҳилишни сўради.

Жавобгар вакили суд мажлисида иштирок этиб, иш ҳужжатлари билан танишиб чиқиб, иш ҳужжатлари билан танишиб чиқиб, "Mirza-Nur" фермер ҳўжалиги фойдасига ундириладиган ҳаҳдорлик йўҳлигини билдириб, ушбуни тасдиҳловчи ҳужжатларни судга таҳдим этиб, даъвогарнинг даъво талабини амалдаги ҳонунчилик талаблари доирасида рад ҳилишни сўради.

Суд, тарафларнинг вакилларини тушунтиришлари ҳамда кўрсатувларини тинглаб, ишдаги мавжуд ва тақдим этилган ҳужжатларни ўрганиб, қуйидаги асосларга кўра даъвогарнинг даъво талабини рад қилишни лозим деб топди.

Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси 333-моддасига асосан, қарздор айби булган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган булса, жавоб беради.

Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси 236-моддасида мажбурият мажбурият шартларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши кераклиги белгиланган.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси 68-моддасида белгиланганидек, ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтираётган ҳолатларни исботлаши керак.

Суд мажлисида даъвогар вакилининг тушунтиришлари ва ишдаги мавжуд хужжатлардан кўринишича тарафлар ўртасида, яъни "Mirza-Nur" хўжалиги ва "Zernoff" масъулияти чекланган жамияти ўртасида 2022 йил 7 сентябрда №135-сонли "Бошокли дон харид килиш бўйича фьючерс" шартномаси (Кейинги ўринларда Шартнома деб юритилади) тузилган. Шартноманинг 1.1бандига кўра, даъвогар-" Mirza-Nur" фермер хўжалиги-"Хўжалик" 2023 йил ўзига тегишли еp майдонидан давлат стандарти кўрсатилган Шартноманинг 1.2-бандида дон махсулотни топшириш жавобгар "Zernoff" масъулияти чекланган мажбуриятини. "Тайёрловчи", "Mirza-Nur" фермер хўжалигини-"Хўжалик"ни ушбу шартномада белгиланган тартибда бошоқли дон уруғлиги билан таъминлаш, етиштирилган махсулотни қабул қилиб олиш ва унинг хақини тўлаш мажбуриятини олганлигига тарафлар ўзаро келишишган.

Шартноманинг 3.4-бандига кўра, "Zernoff" масъулияти чекланган жамияти – "Тайёрловчи", "Mirza-Nur" фермер хўжалигидан-"Хўжалик"дан харид қилинадиган бошоқли дон учун якуний ҳисоб-китобни ҳосил йилининг 1 сентябрига қадар тўлиқ амалга оширилишига тарафлар ўзаро келишишган.

Аниқланишича, даъвогар – "Mirza-Nur" фермер хўжалиги жавобгар – "ZERNOFF" МЧЖга, 2023 йил 22 июнда электрон кўринишда тузилиб, тасдиқланган 1-сонли хисобварақ-фактурага асосан 30 430 840,05 сўмлик (ҚҚС билан) буғдой, 2023 йил 22 июнда электрон кўринишда тузилиб, тасдиқланган 2-сонли хисобварақ-фактурага асосан 3 915 915,25 сўмлик (ҚҚС билан) буғдой, 2023 йил 20 сентябрда электрон кўринишда тузилиб, тасдиқланган 3-сонли хисобварақ-фактурага асосан 12 209 357,15 сўмлик (ҚҚС билан) буғдой, 2023 йил 20 сентябрда электрон кўринишда тузилиб, тасдиқланган 4-сонли хисобварақфактурага асосан 28 848 334,45 сўмлик (ҚҚС билан) буғдой топширганлиги суд мухокамасида аниқланди.

Шунингдек, жавобгар – "Zernoff" масъулияти чекланган жамияти 2024 йил 26 январь ҳолатига тузилиб, тасдиқланган "Zernoff" масъулияти чекланган жамияти олдида дебитор ва кредитор фермер хўжаликлари рўйхатига, бухгатерия маълумотлари ва судга тақдим этилган ҳисоб-фактураларга асосан, "Хўжалик" томонидан "Тайёрловчи"га топширган дон маҳсулотлари учун жавобгар-"Zernoff" масъулияти чекланган жамиятининг сарф-харажатлари (шартномага асосан жавобгарга берилган минерал ўғитлар ва бошқа моддий ресурслар) чегирилганда жавобгарнинг даъвогар олдида топширилган дон маҳсулотидан 30 720 163 сўм асосий қарздорликка йўл қўйган.

Бироқ, суд муҳокамаси куни ҳолатига жавобгар томонидан судга тақдим этилган ўзаро ҳисоб-китобларни солишитириш далолатномаси ва "Mirza-Nur" фермер хўжалиги, "Zernoff" масъулияти чекланган жамияти, "Маматкарим-Дилшоджон" фермер хўжалиги ўртасида 2024 йил 31 январда тузилган "Қарзни бошқа шахсга ўтказиш тўғрисидаги келишув битими"га асосан жавобгар – "Zernoff" масъулияти чекланган жамияти ҳисобидан "Mirza-Nur" фермер хўжалиги фойдасига ундириладиган қарздорлик мавжуд эмаслиги аниқланди ва суд муҳокамасида ўз исботини топди.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 66-моддасига кўра иш бўйича далиллар ушбу Кодексда ва бошқа қонунларда назарда тутилган тартибда олинган фактлар ҳақидаги маълумотлар бўлиб, улар асосида суд ишда иштирок этувчи шахсларнинг талаблари ва эътирозларини асословчи ҳолатлар, шунингдек низони тўғри ҳал ҳилиш учун аҳамиятга эга бўлган бошқа ҳолатлар мавжудлигини ёки мавжуд эмаслигини аниҳлайди. Бундай маълумотлар ёзма ва ашёвий далиллар, экспертларнинг хулосалари, мутахассисларнинг маслаҳатлари (тушунтиришлари), гувоҳларнинг кўрсатувлари, ишда иштирок этувчи шахсларнинг тушунтиришлари билан аниҳланади.

Ушбулардан келиб чиқиб, даъвогарнинг жавобгар ҳисобидан асосий қарз ва пеня ундириш талаби мавжуд ва тақдим этилган ҳужжатлар, тарафларнинг вакилларини кўрсатувларига асосан ўз исботини топмаганлиги боис, суд даъвогарнинг мазкур даъво талабини рад қилишни лозим деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 10 октябрдаги ПҚ-3318-сонли "Фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари фаолиятини янада ривожлантириш бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида" қарори 3-бандига кўра, фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари манфаатларини кўзлаб судга давлат божи тўламасдан даъво аризалари, давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари, уларнинг мансабдор шахслари хатти-ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан шикоятлар тақдим этиш. Бунда даъво аризасини қаноатлантириш рад этилганда манфаати кўзлаб даъво аризаси киритилган фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгаларидан давлат божи ундирилмайди.

Юқоридагилардан келиб чиқиб ва Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси 118-моддаси талабларига асосланган ҳолда, суд даъвогарнинг даъво талабини рад қилишни ҳамда мазкур иқтисодий ишни кўриб чиқиш билан боғлиқ ундириладиган давлат божини ҳеч бир тарафдан ундирмасликни, даъвогар томонидан олдиндан тўлаб чиқилган почта харажатини унинг зиммасида қолдиришни лозим деб топди.

Бинобарин, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси 236, 333-моддаларини, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 10 октябрдаги ПҚ-3318-сонли "Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари фаолиятини янада ривожлантириш бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида" қарори 3-бандини, Ўзбекистон Республикасининг Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 176-179, 186-моддаларини қўллаб, суд

#### **ҚАРОР ҚИЛДИ**:

Даъвогарнинг даъво талаби рад қилинсин.

Мазкур иқтисодий ишни кўриб чиқиш билан боғлиқ ҳисобланадиган давлат божини ҳеч бир тарафдан ундирмасин.

Даъвогар – "Mirza-Nur" фермер хўжалиги томонидан олдиндан тўлаб чиқилган 34 000 сўм почта харажати инобатга олиниб, унинг зиммасида қолдирилсин.

Хал қилув қарори қабул қилинган кундан эътиборан бир ойлик муддат ўтгач, қонуний кучга киради.

Мазкур ҳал ҳилув ҳарорі (протест келтириш) мумкин.

гишли тартибида шикоят бериш

Раислик қилувчи,

Х.Н.Равшанов